

גנזי המלך

ארבע נופות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

333

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ... וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֵמֶת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם"

חסד של אמת

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

אלא עוד בבית האסורים, היה כל מציאותו רק בקשת חסד. "נִיבֵא אֵלֵיהֶם יוֹסֵף בְּבִקְרַ וַיִּבְרָא אֹתָם וְהֵנָּם זֹעֲפִים" וַיִּשְׁאַל אֶת סְרִיסֵי פְרָעָה אֲשֶׁר אֹתוֹ בְּמִשְׁמֵר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מִדּוּעַ פָּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם" (בראשית' מ).

חזינו גודל מדת ההטבה שהיתה בו. שבעת שרואה ב' שרים גוים ופניהם זועפים, שואלם מדוע זאת?! והכל כדי להיטיב להם ולמנוע מאתם צער ועגמת נפש. ועל אף כל זאת, עדין יתכן שאין זה חסד של אמת?

הרי לנו להדיא, דאין לו לאדם ואפילו הגדול שבגדולים כיוסף הצדיק, להיות בטוח וסמוך במעשיו. ועדין יש עוד מקום לחשוש, שכל מעשיו נובעים מנגיעות ואין חסדו אמת, אלא חסד של שקר. ובאמת שהוא פשוט. שהרי נאמר: "פִּי יִצָּר לִבִּי הָאֲדָם רַע מִנְעֻרָיו" (בראשית' ח) וכאשר הקב"ה מעיד עליו שהוא רע, הרי זה רע בלא תכלית. והיינו; דק מן הדק, שאין לנו בכלל אפשרות להכיר ולהרגיש את מציאות הרע.

והיינו דכתיב: "פִּי אִמָּה יְנַעֲמָ לְבָבָךְ אֶת לִבְבִּי. הָאֲדָם" (מלכים א' ח), רק

המשך בעמ' 2 <<<

וברש"י: 'חסד שעושים עם המתים, הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול'. וראה עוד במדרש; וכי יש חסד של שקר? משל הדיוט אומר; "מית בריה דרחמך, טעון. מת רחמך, פרוק". א"ל: אם תעשה לי חסד לאחר מיתתי, הוא חסד של אמת! (ב"ר צו ה) והיינו; שכל החסדים שאדם עושה, יתכן שאינם של אמת. מפני שמטרת עשייתו היא כדי לקבל גמול ושכר ע"ז. ורק החסד שעושים עם המתים, יש לקראתם חסד של אמת.

כיוסף הצדיק". הרי לנו שזו צורת הפרנסה הטובה ביותר שיכולה להמצא והרי יוסף בעצמו אמר: "אל יחר פְּעִינֵיכֶם פִּי מִכְרָתָם אֹתִי הִנֵּה פִּי לְמַחְנֶה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם לְפָנֵיכֶם" (בראשית' מה). דהיינו; שהוא השליח שעשה השי"ת כדי לפרנס את ישראל, "וּלְהַחְיֹת לְכֶם לְפָלִיטָה גְדֹלָה" (בראשית' מה). הרי לנו שיוסף הצדיק הוא הבעל חסד הגדול. וא"כ; היאך אפשר לחשוד בו שכל מעשיו והנהגתו, היו רק חסד של שקר ונעשים רק כדי לקבל שכר? וביותר יש לראות גודל מדת חסדו של יוסף. לא רק בענין של פרנסת כלל ישראל,

והדברים מתמיהים! היאך חסד יעקב אע"ה את יוסף הצדיק שכל עשיית החסד על ידו, אינו של אמת? ולכן הוצרך לבקשה מיוחדת שהפעם יעשה עמו חסד של אמת. וכאילו חשש יעקב שיוסף לא ירצה לעשות עמו חסד, כיון שעם המתים אינו מצפה לקבלת גמול, נמצא שכל חסדי יוסף הצדיק היו רק למען קבלת שכר. והלא יוסף הצדיק הוא אשר זן ופרנס את כלל ישראל בנאמנות רבה לאין שיעור? וכדחזינו, שבעת שאנו מבקשים תפילה מהקב"ה אודות פרנסה, אמרינו; "פרנסנו,

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בבית שמש

"וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ... וַעֲשֵׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֵמֶת אֶל נַא תִּקְפְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם"

לדינא''' (כתובות' קה).

הגרי'''ס זצ"ל היה אומר: שכל אדם, הוא דיין על עצמו לשפוט ולדון כל מעשיו. והנה האדם כולו מלא שוחד, שהשוחד הגדול ביותר הם רצונותיו של האדם. שאינו רוצה לטרוח ולעמול נגד רצונו וא"כ: היאך יוכל לשפוט ולדון את מעשיו מהיכן נובעים; אם מכח הטוב, או מכח הרע? ומעתה; באין דין ואין דיין, הרי פשוט שיתכן שכל מעשיו יהיו **'לריק ולבהלה'**, שמכיון שאינו שופט נכוחה את מעשיו, אינו יודע מטרם וסיבת עשייתם. ראו כמה רחוקים אנו מהבנת יסודות התורה, שאנו סבורים שכל מעשיו ראויים וכשרים וכולם מודרכים ע"י יראת שמים. ואיננו מבינים שמלאים אנו נגיעות. והם המדות כולם. ורק הם המנחים אותנו בכל פעולותינו. ולכל זה ניתן לנו לימוד המוסר, ללמדנו מה האמת והיאך לברוח מן השקר. ובדרך זה יש **לבאר דברי המדרש:** **'בשעה ששלח יוסף לבקש מיעקב אבינו שירד מצרימה חשש יעקב ואמר: "מה אבא היה להוט אחר גרונו, אף אני להוט אחר גרוני"'** (בר"ר צד ה). ופי' **'ה'מתנות כהונה'; 'אבא היה להוט אחר גרונו'** שאהב את עשו כי ציד בפיו. **'אף אני להוט אחר גרוני'** שירד אל יוסף שיכלכלו שם. (תפארת שלמה' על 'ויגש'). יעקב חשד בעצמו שמא הסיבה לירידתו למצרים, היא מחמת תאות העוה"ז שנמצא בו. שאף הגדול שבגדולים, אסור לו להיות בטוח בעצמו, אלא עליו תמיד לעשות בדיקות על בעצמו, בדיקות ולחשוש שמא כח החומר והרע שנמצא בו נתן מקום לנגיעה לפעול את פעולתה. ורק ע"י עבודה מתמדת, בביקוש ומשמוש במעשיו, יזכה להיות מאלו שמעשיהם אינם לריק ופירות מעשיו לא נולדו לבהלה. (אור יחזקאל'). ■

הנפש ובודאי שעבודה קשה מוטלת עלינו. וממילא פשוט, שבשעה שמתעורר בקרב האדם מחשבה קטנה, או הרהור של נגיעה, הרי ודאי שכח הרע פועל פעולתו ומעשיו מונחים על ידי כח הרע. יודעים אנו שלימוד המוסר ושמיעת דברי מוסר וחכמה, קשים המה מאד ורבים נמנעים מלימוד המוסר. **והסיבה לכך;** כי בטבע בריאתו, חושב כל אחד שמעשיו נכונים והגונים ואין בהם כל חסרון ופגם ואילו לימוד המוסר מראה לנו פנים חדשות, שאין הדברים כן וכל מעשיו ופעולותינו טעונים בדיקה ובחינה. ולכן מונעים עצמנו מלימוד המוסר וסבורים אנו שע"י זה יוצדקו מעשיו. ונראה לי לדמות זאת לאדם החושש מרעמים וברקים. ומרוב חששו טומן ראשו תחת השמיכה. הנעלה על דעתנו שאי ראיית הברק תמנע מאיתו את הסכנה? כן אף בזה, אי לימוד המוסר לא ישנה את האמת בדבר מצבו הנכון של האדם. **וכן היה הסבא מקלם ז"ל אומר:** "וכי העני, שידמה בנפשו כי עשיר הוא, יעשה ע"ז לגביר?" הלא פשוט שאי ידיעת האמת, לא משנה את האמת. וכי משום שלא נדע שיתכן ויהיה אדם גדול כיוסף הצדיק ומ"מ דרושה עבודה מיוחדת שיהיה מעשיו חסד של אמת, האם ע"ז, יהיה מעשיו חסד של אמת? וכן בשאר הענינים. ולדוגמא נעיין ונראה היאך למדונו חז"ל מהות ענין השוחד; **"פי השחד יענר פקחים"** (שמות' כג) ולשון **"שחד פירושו;** חד. שבעת שיש לאדם נגיעה, מתבטלים כל הכונות והמטרות האחרות וכל מעשיו מודרכים רק ע"י הנגיעה. ואל נחשוב שדוקא נגיעה גדולה, נקראת נגיעה! ראה בגמ'; שאף דבר קל הופך את האדם לנוגע. כאחד שהוריד נוצה מעל כתפו של הדיין; **'א"ל; "פסילנא לך**

הקב"ה מכיר מציאות לב האדם. ואילו אנו מסוגלים לטעות ולחשוב שהכל קדוש וטהור. והיינו; שמבקשים מהשי"ת לעבדו בלב שלם, **'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה'**. שיתכן ולאחר כל העבודות, עדין מעשיו נעשים לריק ולבהלה. ורק בעת שעובד בלב שלם, אזי יש לו תקוה, עבודתו תשא פרי ותהא ראויה בעיני השי"ת. **ונראה בחז"ל:** **"וְהַסִּיר ה' מִמֶּךָ כָּל חַלְיִי"** (דברים' ז) **זה עין רעה. רב לטעמיה; דרב מסיק לבי קברי; עבד, מאי דעבד? אמר: "תשעין ותשעה בעין רעה ואחד בדרך ארץ"**. ('בבא מציעא' קז) **וברש"י; 'יודע היה ללחוש על הקברות ולהבין על כל קבר וקבר באיזו מיתה מת, אם מת בזמנו, או בעין רעה. חזינן;** כמה רבים המה בעלי עין רעה. ורובא ככולא מתים מחמת עין רעה. ומעתה פשוט, כמה קשה להיות מבעלי חסד של אמת, שכיון שמונח בטבע האדם עין רעה, נמצא שכל פעולותיו ומעשיו מודרכים על ידי העין רעה ואינו חפץ כלל בטובת חברו. לכן כמעט לא יתכן פעולת חסד אמיתית. וע"כ דכל חסדיו נעשים רק למען טובת עצמו. שמצפה לתשלום גמול ואין זה חסד של אמת. ולכן הוצרך יעקב לבקשה מיוחדת מיוסף, שיעשה עמו חסד של אמת. **"טוב עיני הווא בקרף"** (משלי' כב); זה משה רע"ה. **מבואר:** שרק משרע"ה זכה להיות נכלל בקרב טובי עין. ואילו שאר בני אדם, מעשיהם נובעים מעין רעה. ומעתה עלינו לבדוק בכל מעשיו האם נובעים מכח הטוב, או מכח החומר? **כי זאת עלינו לדעת;** שיש באדם כח החומר ואור הנפש והשכל צריך לכופ את כח החומר. ואין זה מן הדברים הקלים, כי מטבע ברייתו, ספוג ברע וכל שנות חייו הראשונות, מתפתח בנין הרע ללא כל מפריע. וכל זה חייב להתכופף כנגד אור

כלבו BLACK

ניתן להשיג בארגון 'שופר'
רח' מתתיהו 10 בני ברק
או בטלפון: 03-677779

מערת המכפלה

"שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו..."

מדוע נכתבו האתים בפסוק

לרמוז דלעתיד יקברו שם משה וצפורה אשתו וכן"ל. ו"את" אחרון ירמוז, למה שאמרו רז"ל: דראשו של עשו נקבר על יד יצחק ורבקה, (ויעוין במש"כ בסה"ק 'מלאים זיו', בפ' 'חיי שרה' עמו"ק"ד. דהתשלום שלקח עפרון ארבע מאות שקל, הוא בעבור עשו הרשע. דאילו הזוגות הצדיקים הקבורים במערת המכפלה הארץ הובטחה להם במתנה ואין צריך לשלם. ויעו"ש עוד מש"נ בזה) ודו"ק: ('בגבורות שמונים' לרב ניסים דיין שליט"א) ■

ה' זוגות קבורים במערת המכפלה; אדם וחוה, האבות והאמהות ומשה וצפורה. דאיתא בספרי פ' 'וזאת הברכה', שמחילה עשה הקב"ה היוצאת מקבורתו של משה לקבורתן של אבות. נאמר במשה: "נִימַת שָׁם מִשֶּׁה" (דברים' לד ה) ונאמר: "שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת אַבְרָהָם וְאֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ" ('בראשית' מט לא) ע"כ יעו"ש. ולפי"ז יתבאר בס"ד; דב' 'את' ראשונים, ירמוז על אדם וחוה אשתו, הקבורים שם ליד אברהם ושרה אשתו. ועוד ב' 'את',

"שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת אַבְרָהָם וְאֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת יִצְחָק וְאֶת רַבֵּקָה אִשְׁתּוֹ; וְשָׁמָּה קָבְרָתִי אֶת לָאָה" ('בראשית' מט לא) הנה ידידינו ר' שאול הלוי שליט"א אמר לי: ששמע שיש ששואלים מפני מה נכתבו כל האתים כאן? דידוע דשמעון העמסוני היה דורש כל האתים שבתורה ('פסחים' כ"ב:). ומה יש כאן לדרוש ה' פעמים "את". ואשר אחזה לי בס"ד, עפ"י מש"כ בעניי בסה"ק 'מלאים זיו' עה"ת עמ' תרי"ב, דמובא ברז"ל;

רמז

"יששכר חמר גרם"

איך רותמים את יצר הרע לעבודת ה'?

שס"ה' לא תעשה', הוא נוטה מעליהם שלא לעשות אותם ושלא לעבור חס ושלום על אחד מהם. ואז "נִיְהִי לְמַס" מספר סמא"ל עם הכולל. "עֲבַד" היינו; היצר הרע בעצמו מסייעו לעבודת ה'. על דרך; "וּמִצְאָתָא אֶת לְבָבוֹ, וְאַמֵּן לְפָנָיו" ('נחמיה' ט ח) שהיצר הרע כורת עמו ברית. או, יש לומר על דרך; "פִּי לְחֲמֵנוּ הֵם" ('במדבר' יד ט). ואיתא בזוהר הקדוש (קט:): שהרשעים מסייעין ומכינים מזון ולחם לאנון דמשתדלין באוריתא. והוא שמרמז "נִיְהִי לְמַס" היינו; הס"מ וסיעתו, "עֲבַד" היינו; שהוא עבד לו ומכין לו מזון וכל צרכו לאותו שמשתדל באוריתא והבן. ('דגל מחנה אפרים עה"ת') ■

התורה. "גָּרָם", ראשי תיבות; ג'זרות ר'עות מ'בטלות על ידי התורה. "רִבִּץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים" היינו; על ידי שגורה תורתו ותפלתו בפיו ובשפתיו, בזה הוא מבטל כל הגזרות רעות רחמנא ליצלן, על דרך; 'אם שגורה תפלתי בפיו, יודע אני שהוא מקובל' ('ברכות' לד:). "נִיְהִי לְמַס" היינו; שרואה ומסתכל שזה כל המנוחה והמרגוע, "פִּי טוֹב" היינו; תורה. כמו שכתוב: "פִּי לֶקַח טוֹב" ('משלי' ד). "נִיְהִי לְמַס" היינו; אין שום דבר נעים, רק ללמוד התורה באמת, שהוא ארץ כמו שכתוב: 'אמת' ראשי תיבות; "אֶמֶת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח" ('תהילים' פה יב). "נִיְהִי לְמַס" היינו; מספר שס"ה עם הכולל היינו;

"יששכר חמר גרם רבץ בין המשפתיים; נִיְהִי לְמַס" היינו; שרואה ומסתכל שזה כל המנוחה והמרגוע, "פִּי טוֹב" היינו; שרואה ומסתכל שזה כל המנוחה והמרגוע, "פִּי טוֹב" היינו; תורה. כמו שכתוב: "פִּי לֶקַח טוֹב" ('משלי' ד). "נִיְהִי לְמַס" היינו; אין שום דבר נעים, רק ללמוד התורה באמת, שהוא ארץ כמו שכתוב: 'אמת' ראשי תיבות; "אֶמֶת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח" ('תהילים' פה יב). "נִיְהִי לְמַס" היינו; מספר שס"ה עם הכולל היינו;

מעשה הגדולים

חמי מקבלים צדקה לישיבה?

בבכ"י ובתפשו את ידו של הנדבן והוסיף לומר: "איך לא אבכה בהעלותי על ליבי כי יד נדיבה שכזו תשרף באש הגיהנם הלוהטת, על שחללה את השבת" ... רק אז הבין הנדבן מדוע סרב הח"ח מלקבל את תרומתו והבטיח לו נאמנה. כי מהיום והלאה יסגור מסחרו ביום השבת. נענה לו הח"ח וקבל תרומתו לישיבתו. ('הפני חיים' עה"ת') ■

ופנה אל הח"ח בשאלתו: "כלום חושב הרבי, כי הסך הזה לא מספיק ואוסיף עוד כהנה וכהנה. "לא ולא" ענה הח"ח במתק שפתייו; "סך שכזה זו באמת נדבה הגונה, אבל אנחנו הלומדים הננו בבחינת יששכר וכבודו בתור תומך הוא בבחינת זבולון. וא"כ; שותפים אנחנו ועל כל אחד מאתנו לדעת מהות שותפו". ותיכף פרץ הח"ח

בהיות החפץ חיים' במוסקבה בביתו של נדיב אחד מפורסם, שהיה תומך ביד נדיבה בישיבתו, סרב לקבל מנדיב אחר שבא לבקר סך הגון לישיבתו, הלה הניח את הכסף על השלחן והח"ח המשיך לדבר על קדושת יום השבת לישראל. העשיר השתומם על המראה, על שהח"ח מסרב מלקבל את תרומתו והוסיף עוד סך גדול.

פרשת 'ויחי'

"וַיֵּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה וַיֵּט שֹׁכְמוֹ לְסַבֵּל"

אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו

"וַיֵּדְגוּ לְרֵב בְּקֶרֶב הָאֲרָץ" (מח טז)

נמשלו עמ"י לדגים, מפני שמצינו בחכמי ישראל מידה שלא מצינו בחכמי שום אומה; **שהגדול לומד מהקטן ואמרו חז"ל: 'ומתלמידי יותר מכולם'**. והנה ב'ביצה' (כג) כתב רש"י; **ש'דגים; הגדול אוכל את הקטן'**. וזה משל נמרץ לחכמי ישראל **שהגדול נהנה וניזון מן הקטן**. ('בהיות הבוקר' ר' שאול בראך) **נמשלו ישראל לדגים**; מה דגים גדלים במים וכיון שיורדת טיפה אחת של גשמים מקבלים אותה בצמאון, כאילו לא טעמו טעם מים מימיהם. כך ישראל, גדלים בתורה וכיון ששומעים דבר חדש בתורה מקבלים אותו בצמאון, כאילו לא שמעו דבר תורה מימיהם. ('פסיקתא זוטרתא' 'האזינו' נה ע"א ד"ה 'יערף כמטר לקחי') **בספר 'תוספות חיים'** (הובאו דבריו ב'זכרון ישראל') מבאר פסוק זה ע"פ הגמרא בשבת (עז) **'הנו רבנו; 'שלשה כל זמן שמזקינין מוסיפין גבורה. ואלו הן; דג, נחש וחזיר'**. והנה ידוע כאשר מגיע האדם לעת זקנתו כלים כחותיו מעט מעט. ועל זה ביקש דוד המלך ע"ה: **"אל תשליכני לעת זקנה פכלות פחי אל תעזבני"** (תהילים ע"א ט). וזה מה שמברך אותם יעקב, **"וַיֵּדְגוּ"** שיהיו כמו דגים **ש'כל זמן שמזקינין, מוסיפין גבורה'**.

"אל נא תקברני במצרים" (מז כט)

למה האבות טובעים ומחבבים קבורת ארץ ישראל? שמתי ארץ ישראל חיים תחילה לימות המשיח ואוכלים שנות המשיח. א"כ הפסידו הצדיקים הקבורים בחוצה לארץ! אלא מה הקב"ה עושה? עושה להם מחילות בארץ (מערות ומנהרות במעמקי האדמה) והם מתגלגלים ובאים עד שמגיעים לארץ ישראל. וכיון שמגיעים לארץ ישראל, הקב"ה נותן להם רוח של חיים והם עומדים. **שנאמר: "נהצליתי אתכם מקברותיכם עמי וקבאתי אתכם אל אדמת ישׂראל"** ('חזקאל' לו יב) **ואח"כ: "ונתתי רוחי בכם וחייתם"** (שם יד).

בתלמוד ירושלמי מובא מעשה: האמורא עולא היה רגיל לירד מארץ ישראל לבבל. וכשהגיע זמנו למות בבבל,

התחיל בוכה. אמרו לו: "מה לך בוכה? הרי אנו מעלים אותך לארץ ישראל!" **אמר להם: "ומה זה מועיל לי? מאבד אני מרגלית שלי (נשמתו) בארץ טמאה. ואינו דומה הפולטה בחיק אמו (המוציא נשמתו בארץ הקודש) לפולטה בחיק נכריה"**. **הצדיק ר' פנחס מקוריץ היה תלמידו המובהק של הבעש"ט. מעשה, שאחד מתלמידיו נתקף בשטף דם מחוטמו. השכיבוהו האנשים על ספסל רחב ולחצו קצה חוטמו העליון, אך הדם לא פסק מלזרום מנחירי אפו וכמעט פרחו נשמתו של אותו אדם. עד שאחד הנוכחים הציע להשקותו מן היין ששתו החסידים באותו בוקר לאחר התפילה. ואמנם עלה הדבר יפה ואך לגם החסיד מאותו יין פסק הדם מלזרום. החסידים חשבו שאירע נס בזכות רבם הדגול והדברים הגיעו לאזנו של הרבי, נתחייך הצדיק ואמר למקורביו: בעצם רפואה זו שהצעתם לאותו אדם כתובה בתורה בברכת יעקב אבינו ליהודה: **"וַיָּבֶן עֲנָבִים סוּתָה"** (מט, יא) מתפרש בדרך הבאה; **"וַיָּבֶן עֲנָבִים"** כשפורץ קילוח של דם: **"עֲנָבִים סוּתָה"** יין ענבים, הוא רפואה לו. ("סוּתָה" מתפרש מלשון 'אסותא').**

"ומולדתך אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אֶתְחִיבֶם לָךְ יְהִיוּ עַל שֵׁם אֶתְחִיבֶם יִקְרָאוּ בְּנֵהְלָתָם" (מח ו)

סגולה לגידול בנים לאריכות ימים; הילד אשר יולד אחר המת יקראוהו בשם אחיו אשר מת לפניו באחרונה, עם עוד שם הוספה שם שני חדש והחדש לראשונה ושם המת לאחרונה והרמז לזה: **"ומולדתך אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אֶתְחִיבֶם לָךְ יְהִיוּ"** ר"ל; שיחיו. סגולה לזה: **"עַל שֵׁם אֶתְחִיבֶם יִקְרָאוּ בְּנֵהְלָתָם"** ותועיל בעז"ה. ('נפלאות אליהו' להגר"א מוילנא)

"וַיִּבְרַכְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאֹמֹר בָּרַךְ יִשְׂרָאֵל.." (מח כ)

רבים תמהו, במה ניתחדו אפרים ומנשה מכל שאר השבטים, עד שזכו להיות סמל ודוגמא לילדי ישראל בכל הדורות? הג"ר שלמה הומינר זצ"ל בספרו 'עבד המלך'

מבאר את הענין בדרך זו. מכל השבטים רק מנשה ואפרים נולדו ונתגדלו במצרים שהיתה שקועה בטומאתה. בביתם התכנסו תמיד שרי המדינה וחרטומיה, כמקובל בביתו של המשנה למלך. שם בארץ נכריה, הרחק מארץ ישראל הקדושה ומאבותיהם, שהו במשך שנים ארוכות. לא כן שאר עשרת השבטים. הם גדלו והתחנכו בביתו של יעקב אבינו. רוחו האצילה עליהם וכשעלו לארץ ישראל מחרן זכו להיות בצותא חדא עם יצחק. אעפ"כ, כאשר בא יעקב למצרים נוכח לדעת כי אפרים ומנשה לא נמשכו כלל וכלל אחר טומאת מצרים ולא התפעלו ולא למדו מאותה אומה את מנהגיה ואת נימוסיה. אדרבא, ראה בהם שנתגדלו ונתחנכו על ברכי יוסף הצדיק בדרך התורה והיראה, עד כדי שנמצאו ראויים להמנות בתוך י"ב שבטי י-ה הקדושים והטהורים. הדרך למדרגה נעלה זו של אפרים ומנשה בודאי לא היתה סוגה בשושנים. אין כל ספק כי נסיונות רבים וקשים גדולים עמדו להם בדרכם. בכל זאת התגברו על כל המכשולים והמפריעים וצעדו אך ורק בדרך הקודש של אבותינו הקדושים כפי שהדריכם אביהם הצדיק. כונה זו יכוון כל איש בברכו את בניו ואת תלמידיו ואת כל איש ישראל; **שילכו אך ורק בדרך התורה הקדושה ולא ילמדו ולא יתפעלו כלל מן העוזבים דרכי יוסף.**

"אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּתַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי" (מח, כב)

אומר התרגום: **'בצלותי ובבעותי'**. מה טעם נמשלה התפילה לקשת? כי כשם שבקשת, כל מה שאדם מושך אליו יותר את המיתר הרי החץ מרחיק יותר לעוף. כך גם בתפילה, כל מה שאדם מרכז יותר בכונת הלב מרחיקה התפילה יותר לעלות ולבקוע שחקים.. (הרבי מקוצק)

אומר הגר"ח קנייבסקי שליט"א **מזה שלא כתוב: 'בצלותי ובבעותי',** שזה בא ללמדנו; שזה החרב והקשת שלו. (של יעקב אבינו ושל כל יהודי ויהודי) (דרך שיחה).

"וַיִּרְא מַנְחָה פִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ פִּי נַעֲמָה וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסָבֵל" (מט טו)

חלקו הראשון של הפס' נראה לכאורה, כסותר את חלקו השני. אם ראה יששכר את המנוחה כי טוב כמ"ש; **"וַיִּרְא מַנְחָה פִּי טוֹב"** מדוע הטה **"שְׁכָמוֹ לְסָבֵל"**? כידוע ביאר מו"ר הגר"א מישקובסקי זצ"ל; יש דבר שהוא טוב ולא נעים. ויש נעים אבל אינו טוב. הברירה הנצבת בדרך כלל בפני האדם היא לבחור באחד מן השנים. רבים נמשכים אחרי הנעימות אף שאין בה טוב. מיעוט בנ"א בוחרים בטוב, אע"פ שאינו נעים. יששכר ראה לפניו מצד אחד: **"מַנְחָה פִּי טוֹב"** ו"מַנְחָה" היינו: תורה. שהרי מצינו ב'סנהדרין' (מד ב) שביארו את הפס': **"וַיִּלְךְ וְהוֹשַׁע בְּלִילָה הַהוּא"** (יהושע' ח) מלמד ש'לך בעומקה של הלכה'. דרך התורה היא, לכאורה, קשה ולא נעימה, אך טובה. מצד שני ראה: **"אֵת הָאָרֶץ פִּי נַעֲמָה"**. כלומר: הענינים החומריים, הארציים, שיש בהם נעימות, אך אינם

טובים. **"וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסָבֵל"** התגבר על פיתויי העוה"ז וקיבל על עצמו עול תורה למרות הסבל הכרוך בזה, מכיון שסוף סוף זהו הטוב. לאחר שקיבל על עצמו את דרך התורה בודאי נוכח יששכר לדעת כי האמת היא שדרך התורה כוללת גם את הטוב והנעים. ובאמת, ההולך בדרך זו זוכה גם למנוחה, נעימות וגם לטוב כמ"ש; **'אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו'**. את דבריו תיבל מו"ר; במשל לאדם שבא ממדינה נחשלת לארץ מתקדמת. ראה שם אדם שמטפס על עמוד גבוה. בהגיעו אל ראש העמוד ככל עצמו לעמוד בכבלים. **עמד האיש ותמה:** "הלוזאת יקרא ארץ מתקדמת? הלא במדינה הנחשלת הייתי רגיל לראות כיצד כובלים בנ"א שעברו על חוקי המדינה לעמוד הקלון. בכל פעם שהיו צריכים לקשור משהו לעמוד הקלון היה הלה צועק ומשתולל עד שהיו תופסים אותו בכח וקושרים אותו בע"כ. והנה כאן אדם עולה וקושר א"ע במו ידיו לעמוד!" **השיבו לו בני המקום:** "הנך טועה! אין

אצלו עמוד קלון. האיש שאתה רואה מטפס על העמוד, אינו אלא חשמלאי שבא לתקן את המנורה בראש העמוד. הוא קושר את עצמו לעמוד כדי שלא יפול מהמקום הגבוה בו הוא נמצא והכבלים שהוא כובל את עצמו נקראים כבלי אהבה, שכן הם מיועדים להגן עליו ולסייעו". גם תרי"ג מצוות וכל מה שכרוך בעמל התורה ובקושי לקיים את המצוות בדקדוק, הם בבחינת כבלי אהבה. **על כגון דא נאמר: 'מענו, יצא מתוק'. מה שנראה לאחרים כדבר קשה ולא נעים, מתברר למי שמקבל על עצמו עול תורה ומצוות, כמתוק ונעים. יששכר ראה את מנוחת עוה"ב כי טובה היא באמת; **"וְאֵת הָאָרֶץ פִּי נַעֲמָה"**, היינו: רק תענוגי עוה"ז **"פִּי נַעֲמָה"**, היינו: רק נעימים לפי שעה, לכן, **"וַיִּהְיֶה לְמַס עֲבָד"**, נעשו אצלו תענוגי עוה"ז כמס אשר מוכרח לקיים ועסק בעניני עוה"ב, אשר המה טובים וזה **"וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסָבֵל"** עול תורה, למען ישיג על ידה עוה"ב. **'דמשק אליעזר'**. ■**

שו"ת חברותא

מה החיוב לכוון בקריאת שמע לעכובא?

חז"ל אומרים: שכאשר פגש יעקב את יוסף הוא קרא את 'קריאת שמע'. וכמו כן הם **אומרים:** שבני יעקב אמרו לאביהם: **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד"** ('דברים' ו).

שאלה: כאשר קוראים את קריאת שמע מקיימים כמה מצוות עשה מן התורה [מלבד קיום המצוה; 'לקרות קריאת שמע'] כמו; מצות האמונה, מצות 'יחוד ה' ומצות 'קבלת עול מלכות שמים'. ואם כן יש לדעת, באילו מילים של 'קריאת שמע' עלינו לכוון את קיום המצוות הללו?

תשובה: לפי האבודרהם, מקיימים את מצות 'קבלת עול מלכות שמים', באמירת המילה **"אלקינו"**, שיש בה משמעות של קבלת מלכותו עלינו. ואילו את המצוה של 'יחוד השם' אנו מקיימים, במילה **"אֶחָד"** שמכריזים בה על אחדותו.

אך מלשון 'הרמב"ם'; במצות עשה השניה; משמע שגם קבלת עול מלכות שמים, נעשית באמירת המילה **"אֶחָד"** ולא באמירת **"אלקינו"**. **והרחיב בבניאר הענין בשו"ת 'אגרות משה'** [חלק או"ח ה סימן ה] **וכך הוא תוכן דבריו;** כיצד יש לכוון באמירת **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל"**? **"ה' הוא אלקינו והוא ה' אֶחָד!"** שהם שני ענינים.

א. ה' הוא אלקינו; שקבלנו את עול מלכותו עלינו.

ב. הוא 'ה' אֶחָד' במציאות. ולא היה די לומר **ה' אלקים**. כי אמירה שכזו, היא רק הודעה ש'ה' הוא האלקים על העולם, שהוא בראו ומנהיגו, אך אין באמירה זו קבלת 'עול מלכות שמים'.

אמנם; לדבר זה הוצרכו בזמן אחאב, שעבד עבודה זרה הוא והרבה מעשרת השבטים אשר מלך עליהם, בטעותם ע"י איזבל המרשעת וחמש מאות נביאי הבעל והאשרה. ואמר להם אליהו שיעשה דבר לפני כל העם, שלא יסתפקו בו ויקבלו ללכת אחרי האלקים שהוא אמת והסכימו לזה. ואכן הם הכירו ע"י שירדה אש ה' **"נִתְפַּל אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל אֵת הָעֵלֶה"** (מלכים א' יח) אשר הקריב אליהו **אמרו; "ה' הוא הֲאֱלֹהִים!"** ('דברים' ד). והיה די בכך **שהשיבו רק; "ה' הוא הֲאֱלֹהִים"**. אבל בחיוב קריאת שמע, שנאמרה לישראל, שהם מאמינים בני מאמינים ויודעים ומכירים בה' ובתורתו, להם יש חיוב לקבל כל אחד ואחד עליו עול מלכות שמים שתי פעמים ביום; שחרית וערבית. ולהם לא די במה **שיאמרו: "ה' הוא הֲאֱלֹהִים"**. אלא שחייבים **אנו לומר: "ה' אלקינו"**, היינו; שקבלנו עליו עול מלכותו. ודוקא באמירה הזאת אנו מקבלים את מלכותו. שהרי מצינו שהיו גדולי עולם, אשר נעשו רשעים להכעיס והיו גדולים ביותר; כירבעם בן נבט ואחאב ומנשה,

שחטאו והחטיאו ביותר. ולכן **באמירת: "ה' אֶחָד"** שלעצמה, אין בה קבלת עול מלכות שמים על אף שחושב באמירתו; **"ה' אֶחָד!"** שהוא מלך יחיד על כל העולמות. ולכן, קבלת מלכות שמים היא **באמירתו: "ה' אלקינו"**. אבל חייבה התורה לומר גם אחר שקבל עליו מלכות שמים; **"ה' אֶחָד"**. להודיע גם, שאין עוד אלוך אחר אלא; **"ה' אֶחָד"**. היינו; שלא שייך כלל לקבל מלכות אחר. **ויש לפרש:** שגם אמירת **"ה' אֶחָד"** שייכת למצות 'קבלת מלכות שמים', לומר שהיא קבלה גמורה לעולם. שהרי אין אלא; **"ה' אֶחָד"** לבדו, למעלה ולמטה ובכל ד' רוחות העולם. ולכן נחשבת מצוה אחת, שהיא 'קבלת עול מלכות שמים', שהודעת האמונה ש"ה' אֶחָד", הוא ג"כ מחיוב 'קבלת מלכות שמים' עליו. **על כל פנים;** 'קבלת עול מלכות שמים' היא מעיקר לשון הקרא: **"ה' אלקינו"**. ולקיום הכרחי לקבלה זו, היא ההודעה במה שמאמינים אנחנו ש"ה' אֶחָד", למעלה ולמטה ובכל ד' הרוחות. ולענין לצאת ידי חובת קריאת שמע **בדיעבד,** מסתבר שפירוש המילות והכונה; **"ה' אלקינו"**, שמקבל עליו עול מלכותו של השי"ת וכמו כן הכונה ב"אֶחָד", שהוא אחד למעלה ולמטה ובד' הרוחות – הוא לעיכובא! **דהיינו;** שלא יצא בלא זה, אפילו לא בדיעבד. ■

2 דיסקים mp3

בנושא הזמרים הפסולים

ב-15 ש"ח

סה"כ: 48 הרצאות!

ניתן להשיג ארגון 'שופר' 03-6777779

חולון מתנס שטיינברג גבעת התחמושת 21

ביום ראשון יב' טבת 19/12/10

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

נשר היכל התרבות דרך השלום 26

ביום שני יג' טבת 20/12/10

כניסה 15 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

קרית עקרון מתנס קרית עקרון הרצל 4

ביום שלישי יד' טבת 21/12/10

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בבת ים

התקליטור העולמי

לאור הצמאון הרב,

הוחלט לכסות את כל בתי האב בישראל

1,750,000 ^{DVD} שיחולקו חינם

ניתן לרכוש מנית זכות בסך 4000 ש"ח בלבד!

להתחלת המבצע אפשרות עד 10 תשלומים

הדיסק כולל בתוכו:

כל ספרי חברותא של הרה"ג יעקב שולביץ שליט"א פרוש לתלמוד בבלי.
כל ספרי הרה"ג אברהם חיים עדס שליט"א: ארבעת המינים, דיני רפואה בשבת, שמיטה, חנוכה, שבת בתפארתה, דיני דרבנן, פאת זקנך ועוד... עם ציורים ופוסטרים.

כל ספריו של הרה"ג יעקב לוגסי שליט"א: ברומו של עולם 10 כרכים, עמלנו, אגרת לבת ישראל, נפשי בשאלתי, ישראל סגולתו, ואני תפילתי, מלמדים, מראות, משפט, מלאכת ה', בעקבתא דמשיחא, שערי פרנסה...

כל ספרי הרה"ג משה אבגי שליט"א סדרת 'חכמת המצפון' כולל מועדים. וכל ספרי הכשרות של הרה"ג מרדכי עזרן שליט"א.

בנוסף הספרים: משניות, רמב"ם, טור, שלחן ערוך וחסד לאברהם.

עם סרטי DVD של הרה"ג אמנון יצחק שליט"א והספרים:

עולם התשובה, העיתונאי, הרצל והציונות ועוד.

לתרומות
צלצלו

03-6777779

סכנת הרדיו "החרדי"

גדולי ישראל נגד כל סוגי הרדיו

קריאה קדושה לאחבי החרדים לדבר ה'

הננו בזאת לעורר ולזרז אודות מכשולות שונות הגורמות לפגיעה ברו"ג בקרב מחנינו הקדוש שומרי תורה ומצוות.

ראשית לכל הם מכשירי הרדיו

המלאים כידוע בדברים חמורים ואסורים רח"ל, ואשר תלית אכן אינו נמצא כלל ברוב בתי החרדים, אמנם לאור ההתדרדרות החמורה בשידורים הרגילים ובערוצים השונים, המהווה סכנה חמורה ביותר ואפי' רק בשמיעה באקראי, ובפרט לצעירי הצאן.

הננו קוראים בזאת ומזרזים להרחיקם לגמרי

ולהזהר מאד משמיעתם ולהזהיר זאת בקרב התלמידים והתלמידות.

כמו"כ גם בנוגע ל**הנעתונים** הנפוצים בבתי רבים מבתי בני ישראל החרדים שאינם נערכים בדרך התורה, המכניסים כידוע קרירות וזילזול בדברים מקודשים, וגורמים למחלוקות לשה"ר ורכילות ובזיון כבוד התורה.

אי לכך ברור שכל המכניס עיתון לביתו יש להקפיד להכניס דה אלו אשר יש עליהם פיקוח ואחריות מטעם גדולי התורה שליט"א.

ובזכות הריחוק מן הכיעור לשה"ר וכו' נצירת הלשון, ושמירת השלום נזכה לכל טוב ולביאח גוא"צ בסהרה.

גם אני מצטרף להניל	גם אני מצטרף	אהרן י. ל. שטיינמן	הק' משה יהושע	זסף שלום אלישיב
בהי"צ מוהר"מ זצ"ל		יעקב אלחד	משה שמואל שניידא	שמואל הלוי ואזנר
		מיכל יהודה ליפקוביץ	שמואל אויערבך	ישראל מרדכי פברסקי
		בנימין יהושע זילבר	נסיים קרליץ	